

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет
імені В. В. Докучаєва

**ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ
ТА ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(19 лютого 2016 р.)

Харків - 2016

УДК 631.15:631.95:316.334.55

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

В.К. Пузік, чл.-кор. НААНУ, д-р с.-г. наук, професор; **В.М. Петров**, канд. екон. наук, доцент; **О.І. Гуторов**, д-р екон. наук, професор; **В.К. Горкавий**, канд. екон. наук, професор; **М.Ф. Огійчук**, канд. екон. наук, професор; **О.В. Олійник**, д-р екон. наук, професор; **Т.І. Олійник**, д-р екон. наук, професор; **Г.П. Пасемко**, д-р наук з держ. управління, професор; **О.В. Ульянченко**, чл.-кор. НААНУ, д-р екон. наук, професор; **Т.А. Бутенко**, канд. екон. наук, доцент; **І.М. Сафронська**, канд. екон. наук, доцент; **Ю.Л. Філімонов**, канд. екон. наук, доцент; **І.В. Горковенко**, канд. екон. наук, доцент; **Н.С. Ляліна**, канд. екон. наук, доцент; **І.О. Шарко**, канд. екон. наук, доцент.

Економічні, соціальні та екологічні проблеми розвитку агропродовольчої сфери : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., 19 лютого 2016 р. / Вид-во «Діса плюс». – Харків, 2016. – 348 с.

ISBN 978-617-7384-04-4

До збірника увійшли результати досліджень вітчизняних та іноземних науковців, аспірантів і студентів, які висвітлюють актуальні аспекти економічних, соціальних та екологічних проблем розвитку агропродовольчої сфери України та інших країн, розкривають окремі складові та загальний механізм досягнення такого розвитку.

Розраховано на вчених, викладачів, аспірантів та фахівців, які займаються питаннями розвитку аграрної економіки.

Видається за редакцією авторів.

ISBN 978-617-7384-04-4

© Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, 2016

ЗМІСТ

Mikhailova L.I. Agrarian management specifics in the context of european integration of Ukraine	9
Sabetova T.V. Indicators for employment efficiency assessment	13
Sabetova T.V., Shevtsova N.M. Milk and dairy product market in russia: current state and prospects	17
Алієва А.Ю. Основні проблеми інноваційного розвитку сільських територій України	20
Батюк Л.А., Кравченко О.М. Сучасний етап ринку сільськогосподарської землі в Україні.....	23
Безверхий М.А. Обґрунтування основних напрямів економічного розвитку виробництва продукції скотарства на підприємстві	26
Білоусько Т.Ю. Соціальна відповідальність як аспект забезпечення конкурентоспроможності підприємств.....	29
Будзьяк В.М., Будзьяк О.С. Особливості формування видів диференційного рентного доходу	33
Букаренко Л.В. Биологизация земледелия в Белгородской области.....	36
Бутенко Т.А. Ефективний розвиток агропродовольчої сфери: інформаційний аспект	39
Вавулін О.І. Теоретичні аспекти логістичного забезпечення виробництва і збуту продукції в сільськогосподарських підприємствах Сумщини	42
Василішин С.І. Виклики сучасній аграрній політиці України в контексті зміцнення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств	47
Галкіна І.В. Стратегічні напрями та пріоритети інвестиційно-інноваційного забезпечення розвитку аграрної сфери	50
Гаргарина О.С. Анализ рынка жилой недвижимости в г. Рогачеве Гомельской области.....	53
Горковенко І.В. Людський капітал: питання методології та бухгалтерського обліку	56
Горляк Л.О. Перспективное развитие первичных административно-территориальных единиц и сельских населенных пунктов.....	59
Горляк Л.О., Кухарева Ю.А. Эффективность использования земель в сельскохозяйственных организациях района	62
Гриценко В.Л. Теоретичні підходи до визначення сутності ринку продукції бджільництва.....	67

Орлов В.В. Фактори функціонування організаційно-економічного механізму підвищення ефективності виробництва насіння високих генерацій.....	194
Павлюк С.І. Роль соціально-економічних важелів у сільському розвитку.....	197
Пахуча Е.В. Ефективна інноваційна політика – запорука сталого розвитку та продовольчої безпеки України.....	201
Пашенко Ю. В. Сутність ефективності та її види.....	204
Петров В.М. Технічне переозброєння сільськогосподарського виробництва та соціальний розвиток сільських територій.....	207
Печко В.С. Земельні трансформації сільськогосподарських підприємств у процесі аграрної реформи.....	210
Піскун І.О. Сутність управління конкурентоспроможністю виробництва продукції.....	214
Плаксінко В. Я., Черкасов О. О. Інтегральна оцінка відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств.....	217
Погрішук Г.Б., Погрішук Б.В. Наукове забезпечення реалізації екологічної концепції розвитку сільського господарства.....	221
Полях В.М. Сучасний стан споживання м'яса та м'ясопродуктів в Україні.....	224
Пономарьова М.С., Вовк Н.В. Основні соціально-економічні та екологічні проблеми розвитку села і сільських територій.....	227
Пономарьова М.С., Донченко А.Ю. Реалії українського села та сучасні проблеми соціально-економічного розвитку.....	230
Попов А.С. Оцінка результатів консолідації земель сільськогосподарського призначення.....	233
Проценко Н.М. Технічний потенціал як невід'ємна складова виробничого потенціалу сільськогосподарського виробництва.....	236
Прутська О.О., Прутська Т.Ю., Саламаха Л. В. Проблеми кредитування малих та середніх підприємств аграрного сектора економіки.....	240
Романенко Т.Б. Екологізація органічного землекористування.....	244
Рыбьянцева М. С., Такахо А. Ю. Сущностные характеристики учетных моделей.....	247
Савченко В.В. Общая характеристика организации и проведения земельных аукционов в Могилевской области.....	251
Севідова І.О. Основні напрями формування прибутковості галузі овочівництва.....	255
Сидора В. В. Тенденції виробництва сої в Україні.....	258
Сколотій І.В. Шляхи удосконалення обліку витрат рослинництва на аграрних підприємствах.....	261
Сколотій Л.О. Удосконалення бухгалтерського обліку з урахуванням вимог його гармонізації і стандартизації та міжнародних стандартів обліку.....	264

Станчин И.М. Услуги и кредитная политика в агросекторе Туркменистана.....	268
Ступень Н.Р. Цінові трансформації у процесі відтворення земельних ресурсів агросфери.....	273
Ступень Р.М. Економічна сутність орендних відносин у сільськогосподарському землекористуванні.....	276
Сутоцкий А.М. Правовое обеспечение платежей за землю в Республике Беларусь.....	278
Табенська О.І. Переваги кластерної моделі організації туристичної індустрії.....	282
Таран О.М., Абраменко П.О. Сучасні концепції щодо визначення ефективності управління підприємством.....	286
Таран О.М., Серeda П. Науково-теоретичні аспекти менеджменту галузі рослинництва.....	290
Таратугла Р.Б. Базові відомості інформаційної системи раціонального землекористування.....	293
Тимошук І.І. Інструменти рекультивациі промислово вироблених торфовищ у системі раціонального землекористування.....	295
Тишкович О.В. Почвы Республики Беларусь: современное состояние и перспективы использования.....	298
Третяк Н.А., Третяк Р.А. Інституційні аспекти підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення.....	301
Феняк Л.А. Підходи до оптимізації структури джерел інвестиційних ресурсів.....	304
Філімонов Ю.Л. Чиста продукція як критеріальний показник соціально-економічної ефективності аграрного виробництва.....	307
Хвещька О.П. Організаційно-економічний механізм підвищення ефективності цукробурякового виробництва.....	310
Чудовська В.А. Еколого-економічні особливості зонування земель сільськогосподарського призначення.....	313
Шарко І.О., Овчіннікова К.В. Управління інноваційним розвитком аграрного виробництва в Україні.....	316
Шаталов М.А., Мычка С.Ю. Принципы реализации инновационной маркетинговой деятельности предприятий агропромышленного комплекса на основе коммуникативной политики.....	318
Швед И.М., Якушева В.Г. Пути совершенствования государственной регистрации прав, ограниченный (обремененный) прав на недвижимое имущество.....	323

договірні показники.

Для сільськогосподарських кооперативів критеріальним показником ефективності господарювання може виступати чиста продукція з розрахунку на одиницю земельних, трудових і матеріальних ресурсів. Якщо фермерське господарство не використовує найману працю, а ґрунтується на праці родини фермера, то критерієм ефективності його функціонування є чиста продукція, як різниця між виручкою від реалізації продукції, робіт та послуг і матеріальними витратами на їх виробництво. Крульні фермерські господарства, що широко використовують найманих працівників, за критерієм ефективності наближаються до приватних підприємств і максимізують прибуток.

Отже, ми прийшли до висновку, що критеріальним показником соціально-економічної ефективності аграрного виробництва в умовах ринкової економіки є чиста продукція.

Список використаних джерел: 1. Саблук П.Т. Экономические основы продовольственной безопасности стран мира / П.Т. Саблук // Экономика АПК. – 2008. - № 8. – С. 21-25. 2. Ткачук В.І. Диверсифікація сільської економіки: соціально-економічний ефект / В.І. Ткачук, Н.М. Куцмус // Экономика АПК. – 2009. - № 4. – С. 125-132. 3. Крилек Й. Экономическая эффективность сельскохозяйственного производства / Й. Крилек: [сокр. пер. с чешск.]. – М.: Экономика, 1981. – 192 с. 4. Коваленко Н.Я. Экономика сельского хозяйства с основами аграрных рынков. Курс лекций / Н.Я. Коваленко. – М.: Ассоциация авторов и издателей. ТАНДЕМ: Издательство ЭКМОС, 1998. – 448 с. 5. Маркс К., Энгельс Ф. Соч. – 2-е изд. – Т. 26. Ч.2. Маркс К. Теория прибавочной стоимости. 1962. – 676 с. 6. Пухляков П.П. Экономические проблемы повышения эффективности сельскохозяйственного производства / П.П. Пухляков. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1975. – 246 с. 7. Шиян В.Й. Эффективность использования производного потенциала колхозов и радхозов / В.Й. Шиян. – К.: Урожай, 1988. – 72 с.

УДК 658:664.1.003.13

О.П. Хасцька, канд. екон. наук, старш. викладач
Вінницький національний аграрний університет, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЦУКРОБУРЯКОВОГО ВИРОБНИЦТВА

В Україні здійснюються реформи щодо налагодження дії ринкового механізму при цьому важливим є аналіз досвіду інших країн та його застосування у вітчизняних умовах для забезпечення ефективності функціонування як окремих галузей, так і економіки країни.

В економічній літературі розрізняють ряд понять щодо механізму: «господарський», «організаційний» та «економічний» механізм, але слід відзначити відсутність дефініції «організаційно-економічний механізм». Тому

необхідно уточнити дане поняття для з'ясування засад застосування складових організаційно-економічного механізму в регулюванні цукробурякового виробництва.

Організаційно-економічний механізм – це сукупність організаційних, економічних форм і методів функціонування, регулювання та взаємодії всіх елементів господарських та управлінських методів, спрямованих на досягнення певного результату [1]

М. Мельник доводить, що організаційно-економічний механізм – це сукупність форм і методів, через які здійснюється організація суспільного виробництва й узгоджена економічна діяльність його як єдиного цілого [с. 58].

У свою чергу О. Беляєв вважає, що організаційно-економічний механізм це виробничі відносини у сфері господарської та маркетингової діяльності, що існують між суб'єктами господарювання і базуються на законі вартості та інших економічних законах за умов ефективної організаційної структури [с. 43].

Сутність організаційно-економічного механізму розкривається через систему різних організаційних та економічних важелів, інструментів, чинників, що впливають на економічну діяльність підприємств, галузей, продуктивних комплексів, спрямованих на досягнення поставлених цілей щодо підвищення їх ефективності.

При дослідженні організаційно-економічного механізму підвищення ефективності цукробурякового виробництва слід використовувати системний підхід, тобто розглядати окремі складові елементів системний підхід, тобто розглядати окремі складові елементів системи, що створюватимуть єдине ціле. Система економічних та організаційних методів господарювання спонукає до підвищення ефективності функціонування виробництва і сприяє досягненню економічних, соціальних, інноваційних та інших результатів [4, с. 25].

Організаційно-економічний механізм у цукробуряківництві – це система організаційних, економічних та екологічних принципів, методів ефективного функціонування і регулювання, а також контролю за кількістю та якістю цукрових буряків і продуктів їх переробки, які у взаємозв'язку забезпечують опит на продовольчому ринку за оптимального співвідношення виробничих витрат і ціни для сільськогосподарських товаровиробників. При цьому, основою застосування складових даного механізму є визначення типів умов господарювання для підприємств галузі, умов взаємодії між підприємствами з виробництва та переробки цукрових буряків [5].

Суть організаційно-економічного механізму ефективного функціонування цукробурякового виробництва полягає в поєднанні планування й організації праці, ціноутворенні, інвестуванні, оподаткуванні та кредитуванні, а також залежить від ефективної системи державної підтримки, страхової та зовнішньоекономічної політики. Економічний механізм діє через такі основні інструменти: ціни, податки, субсидії, квоти, дотації, кредити, надбавки тощо [6, с. 9-11]. За допомогою цих інструментів здійснюється вплив на вирішення основних завдань: стимулювання забезпечення країни цукром власного

виробництва; підвищення ефективності виробництва; забезпечення налагоджених відносин між сільським господарством і промисловістю; забезпечення стабільних доходів тим, хто займається вирощуванням цукрових буряків; сприяння впровадженню досягнень науково-технічного прогресу; повернення цукрової продукції на ринок ближнього та дальнього зарубіжжя.

Напрями удосконалення механізму регулювання цукробурякового виробництва проявляються через організаційну та економічну структуру. До організаційних чинників належать: організація ринкової інфраструктури; поліпшення управління; бізнес-планування; маркетинг; оренда та лізинг; впровадження новітніх інформаційних технологій. У свою чергу економічні чинники включають: покращення якості та підвищення конкурентоспроможності продукції; регулювання цінового та фінансово-кредитного механізмів; заходи інноваційно-інвестиційного спрямування; врахування ризиків, страхування виробничої діяльності.

Факторами, які визначають і формують ефективність виробництва, є: сучасна інноваційна технологія виробництва, організація ефективного виробництва і праці, мотивація до праці. Важливе значення для забезпечення ефективності цукробурякового виробництва мають: рівень родючості ґрунтів, структура основних виробничих засобів, ступінь фаховості працюючих у галузі та ряд інших факторів.

Доведено, що умовою забезпечення належної дієвості організаційно-економічного механізму цукробурякового виробництва є врахування таких особливостей: умов виробництва, зберігання та переробки цукрових буряків, впливу складових вітчизняної та зовнішньої ринкової кон'юнктури; норм і стандартів; взаємовідносин між суб'єктами господарювання сфер виробництва та переробки.

До організаційно-економічних факторів, що суттєво впливають на рівень ефективності бурякової галузі, належать: раціональне розміщення, оптимальна концентрація, спеціалізація, інтеграція та інтенсифікація галузі, форми організації виробництва і мотивації праці, інтеграція виробництва, ціноутворення, зберігання, переробка і реалізація продукції. Всі вони взаємозалежні та взаємообумовлені і впливають на ефективність як прямо, так і опосередковано, тому досягнення максимальної ефективності за певної забезпеченості виробничими ресурсами можливе лише за умови їх оптимального поєднання [7].

Окремою складовою активізації організаційно-економічного механізму цукробурякового виробництва є запровадження диверсифікації господарської діяльності галузі, що може стосуватись як напрямів використання продукції галузі, так і різних напрямів використання її матеріально-технічних ресурсів, що є вхідними ресурсами галузі.

Специфіка умов функціонування галузі потребує формування відповідного організаційно-економічного механізму для регулювання її розвитку з метою досягнення визначених суспільно-економічних цілей. Складовими частинами даного механізму поряд із збалансуванням участі товаровиробників різних організаційно-правових форм господарювання.

еллями щодо забезпечення виробництва якісної продукції, досягненням якості параметрів функціонування галузі є впорядкування функцій, забезпечення раціональності розміщення й обґрунтування напрямів диверсифікації використання продукції галузі. Ефективність використання визначених заходів потребує відпрацювання відповідних підходів щодо оцінки окремих складових та заходів і всього механізму на розвиток цукробурякового виробництва.

Список використаних джерел: 1. Ланченко С. О. Організаційно-економічний механізм інвестування в аграрній сфері АПК : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.07.02 / Є. О. Ланченко. – К., 2006. – 21 с. 2. Мельник М. І. Інвестиційний клімат регіону: теоретичні та прикладні засади дослідження : [монографія] // М. І. Мельник Львів : ІРДНАІ України, 2005. – 304 с. 3. Беляєв О.О. Політична економія: навч. посіб. / О. О. Беляєв, А. С. Бебело – К. : КНЕУ, 2001. – 328 с. 4. Хасцька О.П. Організаційно-економічний механізм підвищення ефективності функціонування цукробурякового виробництва : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.03 / О.П. Хасцька – К., 2015. – 243 с. 5. Цукробурякове виробництво України: проблеми відродження, перспективи розвитку: монографія / П. Т. Саблук, М. Ю. Коденська, В. І. Власов та ін.]; за ред. акад. П. Т. Саблука. – К.: проф. М. Ю. Коденської. – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 390 с. 6. Зінов'єв Ф.В. Організаційно-економічний механізм інвестиційного забезпечення регіональної інноваційної системи / А. П. Зінченко, В. П. Ільчук // ІV Междунар. науч.-практ. Конф. «Інформація, аналіз, прогноз, стратегія ринкової ефективності управління: тези док. – К., 2004. – С. 192–193. 7. Месель-Веселяк В. Я. Організаційно-економічне удосконалення роботи цукробурякового підкомплексу України / В. Я. Месель-Веселяк, М. М. Ярчук // Економіка АПК. – 2014. – № 2. – С. 3–8.

УДК 332.3(02)

В.А. Чудовська, канд. екон. наук
Інститут агроєкології і природокористування НААН, Україна

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗОНУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Дослідження та оцінка природно-екологічних та соціально-економічних умов землекористування, виявлення загальних тенденцій його розвитку, змін результативності сільськогосподарського виробництва у зв'язку зі зміною природно-кліматичних зон та рівня ресурсозабезпеченості є головною передумовою якісного обґрунтування перспективних напрямів використання земельних ресурсів.

Просторові особливості агроресурсних умов виражаються спеціальним районуванням або зонуванням, яке являє собою поділ території з урахуванням